

тогава резултатът и на тритъ формули не се различават много.

Ние изгъкнахме по-горе, че нашата система от формули оперира все съ априорни величини. Априорен е коефициентът и на множествената корелация. Ако искаме да намърим емпиричното, приближеното му значение, очевидно е, че ще бъде необходимо да замъним всичките априорни коефициенти на корелацията от типъ r_{jk} (отъ които сж образувани и коефициентитъ от типъ β въ [23]) съ приближенитъ имъ значения, изчислени споредъ формула [1] отъ първата часть.

Ако искаме, както това постоянно се случва на практика, при прилагане метода на множествената корелация, да намърим емпиричното приближение за \bar{X}_i , което на свой редъ е само едно приближено значение на $X_i^{(0)}$, тръбва да замънимъ въ формула [34] отклоненията отъ математическитъ очаквания съ отклоненията отъ съответнитъ аритметични срѣдни. Ако означимъ M_0 аритметичната срѣдна на реда № 0, M_1 — на реда № 1 и, изобщо, M_j — на реда № j , а емпиричнитъ приближения на коефициентитъ на регресиата отъ типъ b_{jk} съ символъ b_{jk}' , получаваме, вмѣсто формула [34], следната:

$$\bar{X}_i - M_0 = b_{01}' (X_i^{(1)} - M_1) + b_{02}' (X_i^{(2)} - M_2) + \dots + b_{0n}' (X_i^{(n)} - M_n)$$

или

$$\bar{X}_i = b_{01}' X_i^{(1)} + b_{02}' X_i^{(2)} + b_{03}' X_i^{(3)} + \dots + b_{0n}' X_i^{(n)} + [M_0 - b_{01}' M_1 - b_{02}' M_2 - \dots - b_{0n}' M_n] \quad [50]$$

Въ заключение, ще разгледаме два примѣра.

Първи примѣръ. На стр. 267 и следнитъ ние разгледахме единъ простъ случай, при който построението на редоветъ $X_i^{(0)}$, $X_i^{(1)}$ и $X_i^{(2)}$ е известно а priori. Ние имаме възможность, следователно, да изчислимъ за него всичкитъ априорни коефициенти на корелацията. Намъримхе, че връзката между $X_i^{(0)}$ и $X_i^{(1)}$ заедно съ $X_i^{(2)}$ се изразява чрезъ формула [32].

Отъ последната формула излиза, че за реда № 0

$$\bar{X}_i = X_i^{(1)} + X_i^{(2)}$$

За да преценимъ, доколко величината \bar{X}_i се приближава до истинската величина $X_i^{(0)}$ ние си служимъ съ коефициента на множествената корелация $r_{0,12}$. Съгласно формула [42] получаваме

$$r_{0,12} = \sqrt{\frac{2}{3}}$$

Същата величина можемъ да получимъ, разбира се, като корелираме непосредствено $(U+W)$ съ $(U+W+T)$.

За редъ № 1 имаме отъ [33]

$$\bar{X}_i = \frac{1}{2} X_i^{(0)} - \frac{1}{2} X_i^{(2)}$$

Множественитъ коефициентъ на корелацията ни дава мѣрка за това, доколко новото

\bar{X}_i се доближава до $X_i^{(0)}$. Въ този случай ние бихме получили

$$r_{1,02} = \sqrt{\frac{1}{2}}$$

По-малкото значение на r означава, че тукъ имаме по-лошо приближение отъ това за реда № 0.

Втори примѣръ.* Има известни основания да се предполага, че индекса на ценитъ на едро въ България презъ времето отъ юлий 1924 год. до февруарий 1930 год. се намираше подъ силното влияние на общото количество на паритъ циркулиращи въ страната презъ близкитъ месеци, предшествоващи индекса. Ние можемъ да напишемъ, следователно, следното хипотетично равенство:

$$P_i = b_{01} M_{i-1} + b_{02} M_{i-2} + b_{03} M_{i-3} + \dots + E_i$$

Тукъ P_i (т. е. $X_i^{(0)}$) означава индекса презъ i -тия месецъ, освободенъ отъ случайната и сезонната компонента; M_{i-1} (т. е. $X_i^{(1)}$) — количеството пари, циркулирало презъ предишния, $(i-1)$ -ия месецъ; M_{i-2} (т. е. $X_i^{(2)}$) — количеството пари, циркулирало преди два месеца, т. е. презъ $(i-2)$ -ия месецъ и т. н. Количествата на паритъ сж, сжщо така, по възможность, освободени отъ влиянието на случайната и сезонната компонента.

Ние ще се ограничимъ да установимъ връзката между P_i и тритъ предшествоващи месеца.

Коефициентитъ r' и β' получаватъ, при това, следнитъ значения:

$$\begin{aligned} r'_{01} &= +0.85, & \beta'_{0123} &= +0.44, & r'_{12} &= +0.95 \\ r'_{02} &= +0.85, & \beta'_{0213} &= +0.30, & r'_{13} &= +0.90 \\ r'_{03} &= +0.82, & \beta'_{0312} &= +0.14, & r'_{23} &= +0.95 \end{aligned}$$

По формула [50] намираме:

$$\bar{P}_i = 0.261 M_{i-1} + 0.178 M_{i-2} + 0.083 M_{i-3} + 859.08$$

Пита се, какъ ще се измѣри интензивността на връзката между изчисленото \bar{P}_i и фактически наблюдаваното P_i ? Интересна нъмъ така поставения въпросъ се засилва съ това, че формулата за \bar{P}_i дава възможность за известна прогноза относно общото ниво на ценитъ най-малко за единъ месецъ напредъ. Отговорътъ на поставения въпросъ се дава чрезъ изчислението на множествения коефициентъ на корелацията (въ нашия случай, на емпиричното му приближение), споредъ формули [39] и [48], или пъкъ на мѣрката H по формула [42].

$$\begin{aligned} \text{Формула [39] дава } r'_{0123} &= +0.8620, \\ \text{формула [48] дава } r'_{0123} &= +0.8624, \\ \text{формула [42] дава } H' &= +0.8629 \end{aligned}$$

*) Този примѣръ е взетъ отъ цитираната наша статия: „Ist die Quantitätstheorie statistisch nachweisbar?“, където читателя може да намѣри всички подробности на изчисленията, а сжщо така и общата теория на случая.